

Հրատարակումն շաբաթը

երկու անգամ:

Տարեկան բաժանորդագինն է Երևանում 1 թուր.

Յոթաբարբու թիւների համար վճարվում է իւրաքանչիւր բառին 2 կոպ. — միանգամ, 3 կոպ. — երկու անգամ, իսկ մնացած անգամների համար պիտի աւելացնել կէս կէս կոպէկ:

Խմբագրատունը գտնուում է: Երևանում Աստաֆեան և Եկերովեան փողոցների անկիւռում եւսին Տէր Զրիգորեանցի տպարանում:

Խմբագրատունը բացել 2-5 ժամը կէս օրից յետոյ:

Ճայտարարութիւնները ընդունվում են հայերէն, ռուսերէն և թուրքերէն լեզուներով:

# ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

## Լ. ՈՒՐԵՆԻ

Վաղը ներկայացուցին է պ. Մաքրատեանի Մեր Երևանը, յոյս ունիմք, որ յառաջիկային չի գտնուիլ դէպք հայ բէմի գաղղի ինչ մէկը: Մաքրատեանը, որ երկար տարիներ սիրելով թատրոնը նուիրել է իրեն բեմական արհեստին շնորհ է հայ քաղաքները թատրոնական ճաշակ մայրնելու մեղախոյ մէջ: Սաքրատեանը թողել է իւր սեպհական բան ու գործը՝ միայն թատրոնը հայ ժողովրդին սիրելի անելու համար: Թէպէտ և ինքը շատ լաւ համագումար է, որ գործանով մեծ պրկանքի է ներթափում իրեն տեսը և իւր նիւթական վիճակը: Սաքրատեանի դժուարութեանը ամեն տեղ մասնակից է ևս տիկին Արման. այս երկու ամուսնիւր այսօր մեզ մօտ հիւր են և ինչ պէտք է պատասխան ասնք մեզ կթէ վաղը չյարգենք ինչպէս յարգել է մեր ներկայութեամբը այս երկու անձնանուէր թատրոնականներին:

Արդէն դարձն է: Ձիւն բոլորովին չկայ: Ամսոյս 19-ին առաւօտը և կէս օրից յետոյ անձրև եկաւ, իսկ երեկոյեան դէմ եղաւ առաջին որոտումն և եկաւ անձրևախառն մանր կարկուտ: Գիտի՞ր զարդարվում է կանաչով: Բայց դժմայն ծաղցում է վաղարշապատից:

Սյտեղ, անցեալ օրը մի հին և ազբառ տան ծածկը նստեց: Չորս հոգի տակովը մնացին: Ապառուցաւ երկուսը, իսկ մայրը իւր փոքրիկ երեխան գոգին մի քանի ժամից յետոյ մնաւ: Սուս են որ անդախտ ընթերցել իսկոյն օգնութեան է հասնել: Քաղաքումս լուր է տարածուած, որ իջմիածնայ գաւառի Շահրխար

դիւզի՞ Ռուս ուղղափառ քահանայ Լէօն Աբաղաձէին և իւր ընտանեացը ամսոյս 20-ին գիշերը սպանել են: Մեղադրուածներից մէկին կայանաւորել են:

Դո՛ւրս եկաւ: Առողջապահական թերթին՝ 2 և 3 (գիտելովք և Մարտ) համարը՝ եւս տուվ կուզարկուի բաժանորդներին:

## ԱՆՃԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ԵՐԵՎԱՆԻ ԶՈՒՅՆՆԵՐ

### ՄԻ ԲԱԺԱՎ ԹԷՑ

(ԱՐԿԱՍՏԵՐ)

Մուկը ծակընտաւ, ցախ տախի էլ պոչից կապեցին:

Առաջ:

(Երբեք անհամարձակ եմ մէջ)

V

Մուկը ծակը չէր մտնում, ցախաւ էին էլ պոչից կապեցին՝ մտածեցի ևս և դողացի:

Բայց ի՞նչ արած. պիտի հնազանդէի ձուկատապրիս:

Գլխարկոյ՝ բակի այս ծայրն էլ այն ծայրն էլ գնացի: Մարդկային նշան, ինստաւթաւ էլ չտեսայ:

Յուրաքանչեւ այս անգամ ինձ այնպէս չէր մօրթում, ինչպէս ճանապարհին 1025 աստիճանիցն էլ չէր անցկացել նա. այդ անդրը բնութիւնը բոլորովին չէր մտածում որ ևս համարեայ մերկ եմ: Արտիցի յետ դառնալ: Մի կիկերպով հաշտի գուռը բացեցի և կրկին ներս մտայ, թէ և մի փոքր տաք: Բայց դժոխային խաւարը — հաշտը:

VII

Հիմա մի հարց. Արտից ևս չորեւրս, զոչաղ ես, գաիր:

Քայլերս փոփոխում եմ և յանկարծ

ինչ էք կարծում: Ոտս կպտու մի փոքրիկ սեղանի (որի վերայ մի ինչ դրած էր) և այդ վերջուեղով գետին, չլ ախկ — չբախկոցը երկինք բարձրացաւ, մինչև իջմիածին հասաւ:

Անձանոթիս դուռը դարձաւ բացուեց և ինչ գարմանք թէ եմ և թէ նրա կողմից...

Հեշտանուր մի կողմ վեր բնկած, լուրիցն ու բերնից ջուրն էր թափում ու յատակովը մին անում, տփաէն (բոթնոցը) միւս կողմ բնկած, իսկ թէյամանը և բաժակները տակերով վշուր փշուր դարձած:

Անձանոթս նոթերը կիտեց, զայլապաւ և... պահանջեց ինձ դուրս գնալ:

Ես էլ եմ ուզում դուրս գնալ, պարտք բաց հնարք չեմ գտնում, առցիկ և հազար ու մի ներողութիւն խնդրեցի նորանից:

Դեռ լաւ էր, որ ագնիւ, ուսումնական մարդ էր նա և բուռնանտ: Գնաւ նորանով որ ինձ տառաջարկեց գուրս գնալ ինչ եթէ լինէր մի քան ըլլէր մի փոքր ցածր տառիճանի տէր, կամ նոյն իսկ Կամ քաղաքի պարտք ու պիկը, գլխարկի ու կրկնակողկներս չէր վերադարձնի և այնպէս դուրս կանէր:

Անձանոթս կրկին թողեց ինձ մեր թուլեան մէջ:

Մի կերպով ձեռքերս պատերին բռնելով գտայ շորերս: Բայց կրկնաօշկներ չկան:

Վերջապէս այն էլ դուռայ հազար և մի կերպով ինձ դուրս գցեցի, փառք տալով Աստուծոյ, որ այն խաւարի և մթութեան բանդից ազա-

տունցի:

VIII

Բայց արդե՞ք անատուհի՞...

Մի երկու հարկեր քայլ դեռ չը-

հեռացած, դրացի որ հոնքս ասա-  
տիկ սեղմում եմ Այս ինչ կնշանա-  
կէ... Երևանից եք... կրկնակոշիկներս  
իմս չէին. ուստի անծանօթիս էին:

Դարձիւր յետ դժբախտ տրարած,  
ասեցի ես և յետ դարձայ նորէն դէ-  
պի այն հաշար, որի մէջ մի ժամա-  
չափ տանջուեցի:

IX

Տուկ, տուկ, տուկ... կրկին ծեծեցի  
հաշարի դուռը, որը մեծ ուշադրու-  
թեամբ կողպել էր յետեւիցս ան-  
ծանօթս Տուկ, տուկ, տուկ... Բայց  
անող չկայ:

Վերջապէս կրկին բացուեց մեզ  
ծանօթ դուռը:

— Զը, էլ ի՞նչ էք ուզում, պարոն,  
ասաց ինձ դուռն քամակից զայրացած  
անծանօթս. Դամբաշ — մամբաշ այս  
անող չկայ. ուր ուզում էք գնացէք:

Հազիւ հազ համոզեցի, որ կրկնա-  
կոշիկներս եմ սխալմամբ փոխել:

Կրկնակոշիկներս հապայ և, այս  
անգամ բոլորովին համոզուած որ  
էլ ոչինչ պակասութիւն չկայ, փա-  
խիւր ոնց կփախչեմ. — առանց յետ  
նայելու:

X

Բայց մարդիս որ մի բանը չէ յա-  
ջողում, միւս անյաջողութիւնն էլ  
եռակիցն է գալիս:

Շէկուած փախչելուցս, նա մանա-  
ւանդ գիշերային մթութիւնից կուրա-  
ցած, ոտս դրի մի տեղ սառցի բա-  
րակ կեղևի վերայ և մինչև ծնկներս մէկ  
խրուեցի տիլէ մէջ:

Ոհհա քեզ մի բաժակ թէյ՞ մը-  
տածեցի ես և հազար ու մի դժգո-  
հութիւն յայտնելով բախտիցս՝ տը-  
լաթաթախ, քայլերս ուղղեցի կրկին  
դէպի տուն:

ՎԵՐՋԱԲԱՆ:

Մի լուսամուտ ինձ հետաքրքրեց.  
նայեցի ներս. անսայ մի պարոն մի  
ինչ գրում էր և ծիծաղում, ծիծաղում  
էր և ծիծաղում: Յետոյ վեր կացաւ տեղից և

և սխեց մանդալ. նա թէև ուրախ  
արամադրութեան մէջ էր, բայց մի-  
ևնոյն ժամանակ մտածում էր:

Դա — մեր պ. խմբագիրն էր իւր  
կարիներում:

Սեղանի վերայ դրած մի բաժակ  
թէյը ինձ նորէն յիշեցրեց զլսիս  
խաթաբալէքը:

Ստիպուած որոշեցի ներս մտնել:  
— Վա, պ. Մրազարկ, այդ ինչ է  
քո դրութիւնը, հարբած խօս չես,  
հարցրեց՝ զարմացած խմբագիրս, զոն-  
նելով մինչև ծնկներս տիլը և յետ  
ու յետ քաշուելով, բայց միևնոյն  
ժամանակ ուրախացած, որ իւր թեր-  
թին մի նիւթ էլ աւելացաւ:

Պատմեցի հանգամանքը շատ կար-  
ձառօտ, յուսալով, որ պրծայ և իս-  
կոյն մի բաժակ թէյս կտանամ. բայց  
անհոգ խմբագիրս այնքան անգութ  
եղաւ, որ ստիպեց ինձ իսկոյն և եթ  
նստել և ալաթաթախ ոտներով և  
քուցումած մաշտներով գրել իմ ար-  
կածքս իւր թերթի համար, խոստա-  
նալով այն ժամանակ միայն կտտարել  
խնդիրս...

— Ոհհա քեզ մի բաժակ թէյս, բե-  
րելով ասաց խմբագիրս, երբ վերջին  
տողերս աւարտում էի:

ՄԵՐ ԴՐՈՒՄ:

## ՄԻՒՍ ԱՇԽԱՐՀԻՑ

(ՅԱՆՏԱՋԻՍ)

Երեք հրեշտակ և մի սատանայ  
նստած՝ առանա՞ն էին խոզում:

Թղթերը հենց երեք հրեշտակների  
ձեռքն էր անցնում բաժանելու: Սա-  
տանան տարվում էր և տարվում և  
միևնոյն ժամանակ, մի առանձին նա-  
խանով, տեսնում էր թէ ինչպիսի  
խաղաղութեամբ և միամտութեամբ  
հրեշտակները խաղում էին:

Սատանան մտածեց մի հետո, ու-  
րով կարողանար և իւր տարուածը  
յետ տանել, դեռ մի բան էլ աւե-  
լացնել և այդ միամիտ հրեշտակների  
մէջ խրթմունք, վրդովմունք ձգել:  
Ինչպէս անէր:

Մտածեց այս անգամ թղթերը  
սարքել այնպէս՝ որ չորս տար իւրեան  
ընկնի, իւր բոլոր տարածք յետ տանի  
և յետոյ անհաշուութեան և խրթ-  
մունքի սերմը ցանի նորանց մէջ և  
քանդի խաղը:

Այդպէս էլ արեց:

Պէշը կպցրեց սեղանի անկիւնում  
դրած միւս թղթերին, որոնք բաւա-  
կան ժամանակ էր չէր բաժանած և  
այդ առաջարկեց բաժանելու: Հրեշ-  
տակը, ի նկատի ունենալով որ կրա-  
րողը սատանան էր և որը ասանց  
խառնելու և կարելու չէր, ապա իւր  
ձեռքը թղթերը, բաժանեց նոյնա-  
թեամբ:

Շատ անգամ ստատում էր սխալ  
կանի, որովհետեւ ինքը սխալաբանու-  
թեան տիպար է: Չորս տար փախա-  
նակ իւրեան ընկնելու (որովհետեւ,  
իւր կարծիքով, այդպէս էր սարքած)  
ընկաւ կողքի հրեշտակին ուրեմն  
չորս թաղաւորը միմիկ և չորս աղ-  
ջկը երրորդին, իսկ իւրեան, աստա-  
նային, միայն չորս սալբաթ:

Սատանան այդ անյաջողութեանը  
նկատելով փառքեց ու յետ քաշվեց,  
բայց միանգամայն դոհ մնաց, որ դո-  
նէ նորանց մէջ խրթմունք քցելը-  
հէնց այս անգամ պիտի յաջողէր:

Հրեշտակները վեր են գալիս մո-  
նէթներ, պօղուխմակերիւններ...

Յանկարծ բաժանող հրեշտակի ա-  
րիւնը թուաւ գլուխը, կարծես զգաց,  
հասկացաւ, որ կողքի սատանան ան-  
պատճառ իւր սպառնալովութիւնը բա-  
նեցրած կլինէր — գողաց:

— Պարոններ, էլ ես չեմ խաղում:  
Թղթերը շինած են:

— Չէ, չէ, շինած չեն, շարունակե-  
ցէք... գողում էր չորս աս ունեցող  
հրեշտակը:

— Շինած չեն. չէ՞ որ դու ես բա-  
ժանել. ուրեմն ինքդ ես շինել. ասաց  
միամիտ չորս թաղաւոր ունեցող  
հրեշտակը: Շարունակեցէք, կրկնեց  
նա և վեր եկաւ 18 ոսկի. էս էլ  
տեսէք:

Եկրայր, ասաց բաժանողը, ես այս նոր թղթերը չեմ խառնել, որովհետեւ կտրած տուեց ինձ սա, ցոյց տալով սատանայի վերայ: Ուզում էք խաղալ խաղացէք. ես իմ վեր եկածը յետ եմ առնում:

— Զի կարելի, չե կարելի ճշտցին միւս հրեշտակները: Թուղթը քու ձեռքիդ էր:

Բաժանողը իւր թղթերը բացարեց: Զորս Թագաւոր ունեցողի թուքը կպաւ.— համոզուեց, որ չինած էին թղթերը ևս առաւել այն ժամանակ, երբ տեսաւ չորս սարը և չորս սուլաթը միւսների ձեռքում:

— Համաձայն եմ, չինած են. ասեց սատանի տաքացած չորս Թագաւոր ունեցողը:

Իսկ չորս սա ունեցողը, որովհետեւ զրկվում էր մեծ գութնորից զաւմաղալը քոբեց, միանգամայն կամենալով հաւատացնել, որ սարքած ոչինչ չկայ և այդպիսի զէպքեր շատ շուտ պատահում են:

Վիճեցին, գողգոթացին երեք հրեշտակները: Սրտանց ձայնից աշխարհ գողգոթաց:

Հաւաքուեցին միւս հրեշտակները և սատանաները այս զաւմաղալին և վճռեցին, որ բաժանող հրեշտակն էր մեղաւոր — նա էր թղթերը շինել, որպէս զի չորս սար իւրեան դարբայց որովհետեւ չէր յաջողել այդ ուստի և զաւմաղալը սկսեց, որ իւր

վեր եկածը յետ վերառնի:

Այսպէս... մեղաւոր դարձաւ միւսների աչքին բաժանող խեղճ և միամիտ հրեշտակը, որին քիչ էր մնում քարիօծէին շրջապատողները: Իեղճը շատ էր իւրեան պաշտպանում, բայց լսող չկար:

Սատանան թէև տարուեց փողը, բայց տարաւ խեղճ հրեշտակի պատիւը և նորան անգուցիւր զլրեց միւսների աչքում:

Սատանան գոհ էր իւր խելքից...  
Սրտանց:

Փողոցում: Անցաւորը պատահում է հինգ տարեկան մի երեխային որը, ձեռքը մեկնած, ողորմութիւն էր խնդրում:

— Ե՛հ, նկատեց անցաւորը, արդիօք շատ շուտ չե՞ս սկսում ողորմութիւն խնդրելու:

— Ես էլ անում եմ նրա համար, որ հայրս ուզում է, որ էս արհեստը կատարելապէս սովորեմ:

Դու:

Հաղախեցին անտառով անցնելով, ծառի վերայ տեսաւ մի չաղ աղաւնի, և մոքումը գրեց, որ կենդանի բռնի և երբ բարձրացաւ ծառը և մօտեցաւ աղաւնուն, աղաւնին թռաւ, իսկ զաղախեցին բարկացած ասաց. — Ե՛հ որ դու էլ պուճուր տեղովդ թռար, ես

չեմ կարող թռչել: ասաց և ծառի ծայրից իրան ցած նետեց:

Դու:

Վերին աստիճանի տեղից և միջահասակ մի կին, փողոցից վերադառնալիս, ասաց իւր մարդին:

— Տես ինչպէս է փոխուել աշխարհն է՝ էլ հիմայ մի կարգին կին փողոցով չե կարող անց կենար, իմ տեխնիկական գիտելու մարդ էր հեռանում և մինչև անգամ այնքան արեց, որ վուսլա բարձրացրեց և երեսիս նայեց. — Այնքան վախեցայ, — այնքան փոխեցայ որ:

Դու:

Երկու աւազակ մէկ տեղ միքանի կաշի տեսան և մտքներում դրին որ զիջւո՞ւմ մի միտ հաւ գողանան. և երբ կաշեքը գողացած վերադառնում էին, նոցանից մէկը, որ անտեղի ուժեղն էր, միշտ յետ էր մնում:

— Զանոնք, ստու՞մ էր ընկերը, — անտեղի շուտ շուտ արի է՝ ինչ ես յետ մնում:

— Եղբայր, շատ լաւ ես ասում, բայց դու մէկն ես գիտում, մէկը չես գիտում: Ես ցածրսմ եմ, միտե՛մ:

Նա երկուսն էր գողացել:

Դու:

ՄԱՐՏ ԴԱՐՄԻ ՏԱԽԱՆ

| ՄԱՐՏ              |    | Կ  |
|-------------------|----|----|
| Յուարի, ֆունտը    | 9  | 9  |
| Ռոյսարի           | 10 | 10 |
| Գաւան             | 22 | 22 |
| Հասարակ, լիտրը    | 4  | 4  |
| Սպիտակ ալյուրից   | 35 | 35 |
| Հալած, ֆունտը     | 30 | 30 |
| Կարագ             | 12 | 12 |
| Դմակ              | 20 | 20 |
| Ճրագուէ յօմ ֆ.    | 15 | 15 |
| Սալոն, տեղական ֆ. | 15 | 15 |
| — Թիֆլիզի         | 3  | 3  |
| Կաթ ֆ.            |    |    |
| Հաթ ճուտ          |    |    |

Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Ն Ո Յ

| Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Ն Ո Յ       |    | Բ. | Կ. |
|-------------------------|----|----|----|
| Ցորեն 1 տեսակի, խալվարը | 20 | 20 |    |
| " 2 — — — — —           | 18 | 18 |    |
| " 3 — — — — —           | 16 | 16 |    |
| Գարի, խալվարը           | 15 | 15 |    |
| Բրնձ, լիտրը             | 50 | 50 |    |
| Շաքար, փութը            | 8  | 40 |    |
| Բամբակ, տեղական սերմից  | 1  | 80 |    |
| ամերիկ. սերմից          | 2  | 40 |    |
| Բուրդ, լիտրը            | 2  |    |    |
| Չամիչ, խալվարը          | 50 |    |    |
| Հաւ                     | 35 |    |    |
| Հնդկահաւ                |    |    |    |
| Կարագ                   | 18 |    |    |
| Չէի կտաւատիֆ            | 20 |    |    |
| Երրաւիտ, ֆ.             | 20 |    |    |
| Ածուխ, տապակը           | 90 |    |    |
| Կարագ                   | 10 |    |    |
| Չուկը — Զանգուի ֆ.      | 10 |    |    |
| Սեւնայ ֆ.               | 10 |    |    |
| Զու 100ը                | 1  | 20 |    |

Օ Դ Ա Յ Ո Յ Ց

| 19 ին ՄԱՐՏԻ         |        |        |
|---------------------|--------|--------|
| Առաւօտ              | Կէս օր | Երեկոյ |
| Ռեօմիւրի ջերմաչափով |        |        |
| +4                  | +12    | +9     |
| 20, 21, 22 ին ՄԱՐՏԻ |        |        |
| Առաւօտ              | Կէս օր | Երեկոյ |
| արեւ                |        |        |
| Ռեօմիւրի ջերմաչափով |        |        |
| +7                  | +14    | +12    |
| 23 ին ՄԱՐՏԻ         |        |        |
| Առաւօտ              | Կէս օր | Երեկոյ |
| ձիւն                | ամպ    | արեւ   |
| Ռեօմիւրի ջերմաչափով |        |        |
| +2                  | +9     | +6     |

